

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Passera a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Michala Mazance v právní věci žalobkyně: **L. K,** zastoupené JUDr. Věrou Babíčkovou, advokátkou se sídlem Vodičkova 709/33, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo zemědělství, Ústřední pozemkový úřad,** se sídlem Těšnov 17, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 12. 2005, čj. 44877/05-17170/Mu, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. 3. 2012, čj. 6 A 345/2011 – 32,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení.

III. Žalovanému se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Ministerstvo zemědělství, Pozemkový úřad Brno, rozhodnutím ze dne 13. 10. 2005, čj. 105/93/3-RZN, zamítlo žádost žalobkyně o vydání v rozhodnutí specifikovaných nemovitostí, neboť se nejednalo o nemovitosti, na které se vztahuje zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o půdě“).

[2] Žalovaný rozhodnutím ze dne 29. 12. 2005, čj. 44877/05-17170/Mu, zamítl odvolání žalobkyně proti shora vymezenému rozhodnutí správního orgánu prvého stupně jako opožděné.

II.

[3] Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobkyně domáhala vyslovení nicotnosti a zrušení rozhodnutí žalovaného. Městský soud usnesením ze dne 29. 3. 2012, čj. 6 A 345/2011 – 32, žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

[4] Městský soud v Praze vyšel při rozhodování věci z toho, že Městský soud v Brně usnesením ze dne 19. 1. 2011, čj. 41 C 67/2006 - 70, odmítl žalobu na určení, že žalobkyně, jako oprávněná osoba podle § 6 odst. 1 písm. n) zákona o půdě je vlastníkem nemovitostí specifikovaných ve správním rozhodnutí. Krajský soud v Brně usnesením ze dne 29. 8. 2011, čj. 18 Co 177/2011 - 127, potvrdil usnesení Městského soudu v Brně. Krajský soud v předmětném rozhodnutí uvedl, že smyslem a cílem občanského soudního řízení dle části páté o. s. ř. není hodnocení splnění zákonných podmínek pro vydání rozhodnutí správního orgánu, ale projednání a rozhodnutí o nároku uplatněného ve správním řízení, a to v podobě, do které se nárok vyvinul v průběhu řízení před správním orgánem. Nelze přezkoumávat rozhodnutí správního orgánu druhého stupně z pohledu případného porušení práv žalobkyně tímto rozhodnutím či postupem, tedy ani hodnocením rozhodnutí o žádosti o prominutí zmeškání lhůty k podání odvolání či závěry ohledně důvodnosti obnovy řízení nebo postupu mimo odvolací řízení. Soud vychází z existence správního rozhodnutí jako základní podmínky pro nové projednání nároku a stejně tak z toho, zda a s jakým výsledkem byly ve správním řízení projednány řádné opravné prostředky. Jestliže žalobkyně podala odvolání proti rozhodnutí Ministerstva zemědělství, Pozemkového úřadu Brno, které však bylo rozhodnutím Ministerstva zemědělství, Ústředního pozemkového úřadu zamítnuto pro opožděnost, byl naplněn důvod nepřípustnosti žaloby podle § 247 odst. 2 druhá část věty o. s. ř.

[5] Městský soud v Praze s poukazem na § 72 odst. 1 a 3 s. ř. s. konstatoval, že jestliže bylo napadené správní rozhodnutí žalobkyni doručeno dne 9. 1. 2006 a žaloba byla podána u správního soudu dne 7. 11. 2011, stalo se tak po marném uplynutí zákonem stanovené lhůty (poslední den pro podání žaloby nastal dne 9. 3. 2006). Žaloba tedy byla podána opožděně. Lhůtu pro podání žaloby nelze mít podle městského soudu v daném případě za zachovanou ani podáním žaloby proti napadenému rozhodnutí u Městského soudu v Brně (8. 3. 2006), neboť občanské soudní řízení o této žalobě nebylo zastaveno, tak jak předpokládá § 72 odst. 3 s. ř. s., ale žaloba byla shora citovaným usnesením Městského soudu v Brně ve spojení s usnesením Krajského soudu v Brně odmítnuta. Městskému soudu v Praze v tomto řízení nepřísluší přezkoumávat správnost (zákonnost) tohoto rozhodnutí.

III.

[6] Žalobkyně (stěžovatelka) napadla usnesení městského soudu kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Nesouhlasí s tím, že by její žaloba byla opožděná, neboť žalobu totožného obsahu podala u Městského soudu v Brně již dne 8. 3. 2006, a nikoliv až dne 7. 11. 2011. Není její vinou, že Městský soud v Brně neučinil příslušné procesní kroky, které měl učinit, např. mohl podat návrh na rozhodnutí kompetenčního sporu podle zákona č. 131/2002 Sb. Stejně tak není vinou stěžovatelky, že soud rozhodující v občanském soudním řízení toto řízení nezastavil proto, že šlo o věc, v níž měla být podána žaloba proti rozhodnutí správního orgánu.

[7] Z obsahu rozhodnutí Krajského soudu v Brně čj. 18 Co 177/2011 - 127 podle stěžovatelky vyplývá, že žaloba měla být alespoň částečně zastavena v té části, v níž se

žalobkyně domáhala přezkoumání procesního postupu správního orgánu. Pokud soud konstatoval, že není sám oprávněn přezkoumávat v občanském soudním řízení podle části páté o. s. ř. postup správního orgánu, bylo jeho povinností věc postoupit orgánu věcně příslušnému. Stěžovatelka je přesvědčena, že řízení o žalobě, které bylo uplatněno včas u Městského soudu v Brně v zákonné dvouměsíční lhůtě podáním ze dne 8. 3. 2006, mělo být částečně zastaveno a v této části mělo být jednáno podle soudního řádu správního. Soud v občanském soudním řízení o této věci dosud nerozhodl, ačkoliv tak měl učinit. Městský soud v Praze jako soud příslušný ve správním soudnictví nevzal podle stěžovatelky v potaz shora uvedené skutečnosti, pročež nesprávně rozhodl o opožděnosti žaloby. Z obsahu žaloby přitom jednoznačně vyplývá, že žalobkyně byla opakovaně poškozena postupem správních orgánů a také to, že správní rozhodnutí jsou nezákonná a nicotná.

IV.

[8] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěrem Městského soudu v Praze o opožděnosti žaloby. Podle žalovaného nelze mít lhůtu pro podání žaloby za zachovanou ani podáním žaloby proti napadenému rozhodnutí u Městského soudu v Brně (tj. žalobou ze dne 8. 3. 2006), neboť občanské soudní řízení o této žalobě nebylo zastaveno, jak předpokládá § 72 odst. 3 s. ř. s. Žaloba totiž byla usnesením Městského soudu v Brně ve spojení s usnesením Krajského soudu v Brně odmítnuta. Městskému soudu v Praze nepřísluší přezkoumávat správnost (zákonnost) takového rozhodnutí.

V.

[9] Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] Nejvyšší správní soud z obsahu předloženého spisového materiálu zjistil, že žalovaný zamítl odvolání stěžovatelky proti rozhodnutí správního orgánu prvého stupně jako opožděné, neboť stěžovatelka tento opravný prostředek uplatnila až po uplynutí zákonem stanovené patnáctidenní lhůty (viz § 54 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení). Stěžovatelka napadla rozhodnutí žalovaného u Městského soudu v Brně, který usnesením ze dne 19. 1. 2011, čj. 41 C 67/2006 - 70, odmítl žalobu na základě § 247 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 250g odst. 1 písm. c) o. s. ř. Podle uvedených ustanovení platí, že soud odmítne žalobu jako nepřípustnou z důvodu, že uplatněné odvolání nebylo správním orgánem pro opožděnost projednáno. Krajský soud v Brně usnesením ze dne 29. 8. 2011, čj. 18 Co 177/2011 - 127, k odvolání žalobkyně usnesení Městského soudu v Brně potvrdil. Shledal totiž, že městský soud postupoval správně, pokud se věcí nezabýval meritorně a žalobu odmítl. Usnesení Krajského soudu v Brně bylo stěžovatelce doručeno dne 7. 10. 2011 a stěžovatelka následně dne 7. 11. 2011 podala správní žalobu k Městskému soudu v Praze.

[12] Stěžovatelka staví svoji stručnou kasační stížnost na tom, že není její chybou, že Krajský soud v Brně zamítl její odvolání proti usnesení Městského soudu v Brně o odmítnutí žaloby podané v řízení podle části páté o. s. ř. a vznáší námitky proti posouzení věci uvedeným soudem. Je třeba konstatovat, že Městský soud v Praze, který následně rozhodoval o správní žalobě, nebyl dalším soudem v řetězci institucí, na které byla

žalobkyně oprávněna se obrátit a u kterého mohla dosáhnout revize předchozího právního posouzení. Při úvaze, u kterých soudů je dána věcná příslušnost k rozhodování o sporu nebo o jiné právní věci, o kterých předtím rozhodl orgán moci výkonné, orgán územního samosprávného celku, orgán zájmové nebo profesní samosprávy, popřípadě smírčí orgán zřízený podle zvláštního právního předpisu podle zvláštního zákona, je rozhodující povaha předmětu řízení. Pokud bylo rozhodnuto o sporu nebo jiné právní věci, která vyplývá z občanskoprávních, pracovních, rodinných a obchodních vztahů, může být taková věc projednána na návrh v občanském soudním řízení podle § 244 a násl. o. s. ř. Pokud jde o jiné úkony správního orgánu, jimiž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují práva a povinnosti, lze se následného soudního přezkumu domáhat ve správním soudnictví postupem podle příslušných ustanovení soudního řádu správního. Správní soudnictví tedy není další následnou možností ve výčtu procesních prostředků, jimiž lze brojit proti úkonu správního orgánu a ve kterém by bylo možné napravovat tvrzené nesprávnosti v předchozím správním a soudním řízení.

[13] Při kladných nebo záporných kompetenčních sporech o pravomoc vydat rozhodnutí, jejichž stranami jsou (též) soudy v občanském soudním řízení a soudy ve správním soudnictví, jsou tyto spory řešeny v režimu zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů. Judikatura zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb. stojí na tom, že „*rozhodl-li pozemkový úřad postupem podle § 9 odst. 4 zákona č. 229/1991 Sb. o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, o tom, že určitá osoba není vlastníkem nemovitostí, na které podle tohoto zákona uplatnila nárok, může se taková osoba domáhat vydání nemovitostí žalobou podanou podle části páté občanského soudního řádu (§ 244 a násl. o. s. ř.) proti osobě povinné. O takové žalobě je příslušný rozhodovat soud v občanském soudním řízení, nikoli soud ve správním soudnictví*“ (usnesení ze dne 22. 6. 2004, čj. Konf. 123/2003 - 7, č. 372/2004 Sb. NSS). Uvedené soudní rozhodnutí řeší situaci, kdy správní orgán rozhoduje meritorně o žádosti účastníka řízení o vydání nemovitosti. K vydání meritorního rozhodnutí však vždy nemusí dojít. Mnohdy je správní řízení ukončeno jinak než vyhověním či nevyhověním žádosti. Správní orgán vydává též rozhodnutí, jimiž se sice řízení končí, avšak není rozhodováno ve věci samé. Mezi tyto případy patří např. zastavení správního řízení o nároku na vydání nemovitosti pro zjevnou právní nepřípustnost podle § 66 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb. správního řádu, nebo rozhodování o splnění podmínek pro nařízení obnovy správního řízení. K přezkumu takových rozhodnutí je pak dána věcná příslušnost soudů rozhodujících ve správním soudnictví.

[14] Uvedené rozlišovací kriterium nepostačuje, pokud je sice k dispozici rozhodnutí správního orgánu I. stupně ve věci samé, avšak účastník ve správním řízení buď nerealizoval svá procesní oprávnění, aby dosáhl jeho změny v odvolacím řízení nebo tato oprávnění nerealizoval řádně. Pro tyto případy stanoví občanský soudní řád zvláštní postup. Podle § 247 odst. 2 o. s. ř. je žaloba nepřípustná, jestliže žalobce nevyužil v řízení před správním orgánem řádné opravné prostředky nebo jestliže jím uplatněné řádné opravné prostředky nebyly správním orgánem pro opožděnost projednány. Podle § 250g odst. 1 písm. c) o. s. ř. soud odmítne žalobu, je-li nepřípustná. Žaloba je soudem odmítnuta tehdy, pokud je o sporu nebo jiné právní věci správním orgánem sice rozhodnuto, avšak pouze jednostupňově, bez řádného využití opravného prostředku. Je logické, že procesní předpis stanoví výluku z práva na následné soudní řízení, pokud žadatel, který se takového postupu domáhá, předtím náležitě neuplatňoval svá procesní práva ve správním řízení.

[15] Stěžovatelka vytýká Krajskému soudu v Brně právní názor, že není oprávněn přezkoumat správnost postupu správního orgánu při úvaze o opožděnosti podaného odvolání. Chybí však vysvětlení, zda stěžovatelka případně brojila proti tomuto právnímu názoru cestou mimořádných opravných prostředků a s jakým výsledkem. Tím spíše, pokud rovněž mimořádný opravný prostředek, kasační stížnost, uplatňuje následně proti rozhodnutí Městského soudu v Praze ve správním soudnictví. Nejvyšší správní soud nemůže vyslovit závazné stanovisko k aplikaci podmínek pro odmítnutí žaloby podle § 250g o. s. ř. Tento úkol náleží soudům, které rozhodují v řízení podle části páté občanského soudního řádu. Stejně tak mu nepřísluší následně závazně rozhodovat o tom, zda byly či nebyly soudy rozhodující podle části páté o. s. ř. případně povinny nahlížet na žalobu jako na podání o více nárocích a řízení o některých z nich případně zastavit s poučením o možnosti domáhat se jejich přezkumu ve správním soudnictví. Tyto argumenty případně mohly mít místo v řízení vedeném podle části páté občanského soudního řádu. I pokud by tak učinil, nebylo by možné z takového důvodu dospět k závěru o nezákonnosti usnesení Městského soudu v Praze o opožděnosti žaloby ve správním soudnictví.

[16] Nejvyšší správní soud proto pouze připomíná např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2010, sp. zn. 29 Cdo 1167/2009, ve kterém je uveden právní názor, že rozhodnutím příslušného odvolacího správního orgánu o tom, že odvolání bylo podáno opožděně, není soud v řízení podle části páté občanského soudního řádu vázán. I v případě, kdy odvolací správní orgán odvolání pro opožděnost zamítl, je žaloba podle části páté přípustná, dospěje-li soud k závěru, že ve skutečnosti šlo o včasné odvolání proti rozhodnutí správního orgánu a že tedy odvolací správní orgán tuto otázku posoudil chybně (k tomu rovněž viz. Drápal, L., Bureš, J. a kol., Občanský soudní řád II., komentář, 1. vydání Praha: C.H. Beck, 2009, str. 2010). Z citovaného právního názoru vyplývá, že úvahu, zda bylo odvolání proti správnímu rozhodnutí podáno včas, bylo třeba učinit při zkoumání podmínek pro případné odmítnutí žaloby pro její nepřípustnost. Uvedený právní názor posiluje přesvědčení Nejvyššího správního soudu, že Městský soud v Praze, který rozhodoval o následně podané správní žalobě, neměl jinou procesní možnost, než žalobu odmítnout pro její opožděnost.

[17] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti vyšel z toho, že lhůta pro podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu činí ve správním soudnictví dle § 72 odst. 1 s. ř. s. dva měsíce od okamžiku, kdy správní rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou. Soudní řád správní v § 72 odst. 3 s. ř. s. dále určuje, že pokud soud rozhodující v občanském soudním řízení zastavil řízení proto, že šlo o věc, v níž měla být podána žaloba proti rozhodnutí správního orgánu, může ten, kdo takovou žalobu v občanském soudním řízení podal, podat u věcně a místně příslušného soudu žalobu ve správním soudnictví do jednoho měsíce od právní moci rozhodnutí o zastavení řízení. V takovém případě platí, že žaloba byla podána v den, kdy došla soudu rozhodujícímu v občanském soudním řízení. Zmeškání uvedených lhůt pro podání žaloby nelze pominout (§ 72 odst. 4 s. ř. s.). V této věci nebylo sporu, že řízení u Městského soudu v Brně nevyústilo v usnesení o zastavení řízení s poučením, aby se stěžovatelka domáhala svých práv žalobou ve správním soudnictví. Rovněž není pochyb, že lhůta k podání žaloby ve správním soudnictví marně uplynula.

[18] Ačkoliv bylo usnesení Krajského soudu v Brně čj. 18 Co 177/2011 – 127 stěžovatelce doručeno dne 7. 10. 2011 a stěžovatelka podala žalobu k Městskému soudu v Praze dne 7. 11. 2011, neznamená to tedy, že by tímto postupem byla automaticky aktivována možnost postupu podle § 72 odst. 3 s. ř. s. Nejvyšší správní soud, stejně jako Městský soud v Praze, neshledal pro postup podle uvedeného ustanovení zákonné podmínky. V posuzovaném případě totiž nedošlo k situaci, kdy civilní soud zastavil řízení o žalobě stěžovatelky podle § 104b odst. 1 s. ř. s. z důvodu, že nabyl přesvědčení, že se jedná o věc veřejnoprávní, o níž má být rozhodnuto v soudnictví správním.

[19] Nejvyšší správní soud proto neshledal kasační námitky důvodnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné jiné vady, k nimž by musel přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[20] Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá tedy právo na náhradu nákladů řízení o této kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 *a contrario* za použití § 120 s. ř. s.). Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.), soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu podle obsahu spisu žádné náklady nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 27. září 2012

JUDr. Jan Passer
předseda senátu